
HEGYVIDÉKI IGEHIRDETÉSEK

JÓ NAPOM VAN!

ApCsel 17,22-30

2015. 07.05.

IGEHIRDETŐ: SZABÓ ISTVÁN

Lekció: 53. zsoltár

Imádkozunk. Köszönjük, Mennyei Atyánk a mi Urunk Jézus Krisztusunk által, hogy drága evangéliumod megragadta szívünket és megnyitotta értelmünket. S köszönjük, hogy amikor azt kérdezed, hogy vajon van-e értelmes, aki Téged keres, mi boldog hálával, mégis alázattal jöhetünk Hozzád, mert Téged keresünk és benned bizakodunk. Igen boldogok vagyunk, hogy hívsz bennünket a kegyelem királyi székéhez, de alázatosak vagyunk, mert életünk rakva mindenféle rosszal, hitetlenséggel, bűnnel, szeretetlenséggel. Alázattal jövünk, de bizakodva, hogy megtisztítasz és megújítasz, kegyelmet gyakorolsz és megelevenítesz, megerősítesz és az új életben megáldasz. Köszönjük, hogy hihetjük, így készítetted számunkra a mai alkalmat, szent Igédet, és így hívsz bennünket szent asztalodhoz az úrvacsora közösségébe, hogy hirdessük a mi Urunk Jézus Krisztusunk halálát, feltámadását, büntörtlő áldozatát, megújító, megszentelő kegyelmét. Megnyitjuk szívünket, kérünk, küldd el Szentlelkedet, töltsd be egész életünket, áldj meg, újíts meg, erősíts meg mindannyiunkat. Krisztusért, szabadító Urunkért hallgasd meg könyörgésünket. Ámen

Textus: Apostolok cselekedetei 17. rész 22-30.

Előállván pedig Pál az Areopágusnak közepette, ezt mondta: Athéni férfiak, minden tekintetben nagyon istenfélőknek látlak titeket. Mert mikor bejártam és szemlélttem szentélyeiteket, találkoztam egy oltárral is, melyre ez volt ráírva: Ismeretlen Istennek. Akit azért ti nem ismerve tiszteltek, azt hirdetem én néktek. Az Isten, aki teremtette a világot és mindazt, ami abban van, mivelhogy ő a mennynek és földnek ura, kézzel csinált templomokban nem lakik. Sem embereknek kezeitől nem tiszteltetik, mintha valami nélkül szűkölködnék, holott ő ad mindeneknek életet lehetetet és mindent; és az egész emberi

nemzetséget egy vérből teremtette, hogy lakozzanak a földnek egész színén, meghatározván eleve rendelt idejüket és lakásuknak határait; hogy keressék az Urat, ha talán kitapogathatnák őt és megtalálhatnák, jóllehet bizony nincs messze egyikőnktől sem: mert őbenne élünk, mozgunk és vagyunk; miképen a költőitek közül is mondták némelyek: Mert az ő nemzetsége is vagyunk. Mivelhogy azért az Istennek nemzetsége vagyunk, nem kell azt gondolnunk, hogy aranyhoz, vagy ezüsthöz, vagy kőhöz, emberi mesterség és kitalálás faragványához hasonlatos az istenség. E tudatlanságnak idejét azért elnézvén az Isten, mostan parancsolja az embereknek, mindenkinek mindenütt, hogy megtérjenek.

Szeretett gyülekezet, kedves testvérek! Gyülekezetünkben is szokás, hogy ha valaki meghal egy családban és a hagyatékában marad Biblia, énekeskönyv, teológiai irodalom, ezekre nincs szüksége a családnak, elhozzák ide. Ezeket elfogadjuk, s letesszük az irattárba. Régi zsidó nyelven szólva nekünk is van egyfajta genizánk. A rabbinusi hagyomány szerint, ha már elkoptak a tóratekercek és használhatatlanná váltak, akkor sem szabadott őket kidobni. Nos, nekünk is van efféle őrzőhelyünk, s őrizünk is jónéhány Bibliát. Néha belelapozok egyikbe, másikba. Az egyik ilyen Bibliában, itt az Apostolok cselekedeteiről írott könyv ezen részénél, Pál apostol athéni prédikációjánál a 25. vers második fele alá volt húzva: *Ő ad mindenkinek életet, lehetetet és mindent.* Csillag volt mellé írva és alól, a Biblia lapján oda volt írva: *ma jó napom van.* Nos, azon tűnődöm, hogy ez a számomra ismeretlen valaki, aki ehhez a bibliai szakaszhoz oda tette ezt a jegyzetet - ma nekem jó napom van! - vajon miért írta oda? Majd a végén próbálok válaszolni erre a kérdésre.

De előbb el kell mondanom, hogy az egész felolvasott rész és még a folytatása is egy rendkívül különös, meghatározó fordítópontot mutat a számunkra. Eddig azt láttuk, hogy könnyű dolga volt az apostoloknak. Hirdették a megváltást, ám olymódon, hogy mindig a zsinagógába mentek, és ott hirdették, hogy Isten beteljesítette ígérését és elküldötte Messiását. És azért mondom, hogy könnyű dolguk volt, mert a zsidóságot Jézus korában is és azelőtt is egy egészen páratlan váradalom hatotta át. Messiást vártak, szabadítót, üdvözítőt vártak, - de ez az üdvözítő nem kizárólag a zsidó nép üdvözítője volt. Üdvözítőt, szabadítót minden nép szokott várni, olvassuk csak Vörösmartyt: - Régi dicsőségünk, hol késel az éji homályban? - s megidézi a párduckacagányos Árpádot, s jöjjenek a magyar nép felszabadítói, messiásai. Kossuth Lajost is így ünnepelték 1849-49-ben, ő volt a magyar nép Mózesese. De ha belelapozunk Ézsaiás prófétába, akkor egy egészen különös várás bon-

takozik ki előttünk: az a Messiás, az a szabadító, akit ők vártak: minden népnek is a szabadítója. Az a Messiás minden néphez jön, minden népnek üdvösséget, szabadítást, kegyelmet és irgalmat hoz.

Ezért mondhatni, hogy „könnyű dolguk” volt Páléknak: elmentek a szétszórtságban levő zsidók zsinagógáiba, s hirdették, hogy testet öltött, valósággá lett, beteljesedett, amit Isten megígért régen a prófétákkal, amire a nép oly epekedve vágyott, íme, Jézus Krisztusban elérkezett a Messiás.

Most azonban mást kell mondani. Nincsen kapcsolópont! Athénban epikureus és sztoikus és meg egymás filozófusok működtek, akik semmi mással nem voltak foglalatosságok, mint azzal, hogy valami újságot halljanak, azt megvitassák. Ez itt egy igazi, klasszikus értelemben vett filozófiai iskola. Mai értelemben így mondhatnánk: ez egy csúcsegység, akadémia, mindenki ott akart filozófiát tanulni; a professzorok meg arról érdeklődtek, hogy történt-e valami új a világban? Aztán megbeszéltek. S mindennek a mélyén ott van a romanitás meghatározó eszménye is, amely az egész birodalmat összetartotta. A Pax Romanát értelmes rendnek tartották. Az volt a feltevés, hogy világ mögött, a törvény mögött, a kultúra mögött, a gazdaság mögött, a szerkezetek mögött, a moralitás mögött van egy jól megfogalmazható, jól artikulálható értelmes rend, - minden mögött ott van a ráció, görögül a *logosz*. Csak azt kellett megtalálni – s mivel a *logosz* szót és beszédet is jelent: beszélve kellett megtalálni. A történészek sokat vitatkoznak azon, miért bukott meg a Római birodalom? Némelyek azt mondják, hogy azért, mert a terjeszkedő birodalom nem bírta el a növekedést; fölfújta magát, mint a mesebeli béka, aki ökor akart lenni, és addig fújta magát, míg szét nem pukkant. De vajon mi volt az oka ennek a terjeszkedési kényszernek? Azért, vélekednek a kutatók, mert belülről ott volt egy kényszerítő meggondolás, hogy nem lehet a világnak olyan része, nem történhet a világban olyan esemény, nem állhat fel a világban olyan rend, amit ne lehetne hozzá illeszteni a logosznak elvéhez. S mivel foglalkoztak Athénban a sztoikusok, az epikureusok? Lesték és várták, hogy érkezék valami új, és megbeszéltek egymással. Megkeresték benne a rációt, a *logoszt*, az *ősrendező* elvet, a világprincípiumot. De egyúttal reszkettek attól, hogy történik vagy érkezik valami új, ami nem illik bele ebbe a rendbe. Ez a magyarázata annak, hogy amikor Pál vitába bocsátkozik, akkor némelyek a filozófusok közül azt mondják: ez az ember valami újat hirdet. Nos, gyerünk fel az Areopágoszra, s megbeszéljük vele. Merthogy aki úgy látja a világot, ahogy látták romanitas eszményében alatt, az rettenet minden újtól, hátha nem találja meg benne az értelmes rendező elvet. Mert olyan érzés ez, mint amikor az ember tisztást vág magának a vadonban, ahova kicsit betűz a nap és valami élnéltség támad. De az erdő vár. Aztán, ha eljön az idő, visszahódítja, amit elvettek tőle. Ahogy az elhanyagolt kert elgazosodik, ahogyan az elhagyott er-

dei tisztás idővel felismerhetetlen lesz.

Hosszú kitérőt tettem, de csak azért, hogy még egy dolgot megértsünk itt, hogy ugyanis mi volt az az új, amit Pál apostol hirdetett. Azt mondja az athéni prédikációjában: Athéni atyafiak, bejártam egész Athént és csak dicsérni tudlak benneteket, milyen kegyesek vagytok. Az az igazság, hogy az apostol részéről ez retorikai fogás. Hiszen azt olvassuk, hogy mikor megérkezett Athénbe, és feljárta a várost, háborgott, mert minden sarkon volt egy istenszobor, minden utcában volt egy szentély, s ezt nem vette be az apostol gyomra. Két okból sem. Egyrészt, mert zsidó iskolában nőtt föl, farizeus-tanítvány volt, s a zsidó ember gyűlöli a bálványokat. Másrészt keresztyén volt. Most mégis, amikor az Areopagoszra kiáll, azt mondja, hogy: athéni férfiak, minden tekintetben kegyesnek és istenfélőnek talállak benneteket. Eljártam szentélyeiteket, és ti minden istent imádtok, sőt, találtam egy oltárt, amire az van ráírva: Az ismeretlen istennek! Pedig mondhatta volna azt is, hogy ne áltassátok magatokat! Pascalnak sem volt igaza, amikor fogadást ajánlott: fogadjunk, hogy van Isten vagy nincs Isten - és úgyis az jár jól, aki arra fogad, hogy van Isten, mert ha van Isten, akkor jól jár, ha nincsen, akkor nem történt semmi. De ha azt mondja, hogy nincs Isten és mégis van Isten, nagyon rá fog fizetni. Nos, mondhatta volna Pál apostol is, hogy athéni atyámfiak, ne próbálkozzatok! Mi az, hogy az ismeretlen istennek? Mi ez a tuti játék? Valóban, mindennek van istene? Fűnek, fának, virágnak, gabonának, minden csillagnak, - és hátha van még egy isten, akit nem ismerünk? Nos, testvérek, ezért beszéltem olyan sokat a romanitásról, az eszményről, hogy mindent a logosz alá rendelni, mindent rendbe kell tenni, mindennek van rációja. S ha volna egy ismeretlen isten, ha netalán volna még egy isten, akit nem ismerünk? Nem baj, betesszük őt is a szerkezetbe, betesszük őt is a logika masinériájába. Mert mit akarnak az istenek? - Az istenek azt akarják, hogy áldozzunk nekik. Mit akarnak az istenek? - Az istenek azt akarják, hogy valamilyen módon, legalább erejéig hódoljunk nekik.

Most az apostol azt mondja, nos, igen, a magatok világa szerint, a magatok rendje szerint egészen kitűnő módon vagytok kegyesek és istenfélők. Mindazáltal az az isten, akit ti nem ismertek, s így ismeretlenül imádtok, elnézvé a tudatlanság idejét, azt parancsolja mindenkinek mindenütt, nektek is itt, térjete meg! Ez pedig azt jelenti, hogy az apostol mindent megfordít. Azt látja, hogy az ember akkor is magáról beszél, amikor az Istenről beszél. Mert az ember, ha elszakadt az Istenről, csak önmagáról tud beszélni. Azok a szép istenszobrok mind azt árulják el, hogy mindig magáról beszél az ember. Kálvin azt mondja, hogy az Istentől való elidegenedésünknek az egyik legjellegzetesebb mutatója az, hogy az ember mindegyre önmagára aggatja azt, amit az Istentől elorzott. S akkor mik vagyunk mi? Istenkedők. Istenkedők vagyunk, akik földüljük az egész világot egy tenyéryi földért. És úgy

félünk attól, hogy az erdő mindent visszavesz magának, hogy inkább kiirtunk minden erdőt. Immár nemcsak a hasonlat erejéig mondom ezt, testvérek! Lassan valóságosan eljutunk ide. Kertet akarunk csinálni a világból és sivatag lesz belőle. De hát már a nagy Sztálin is megmondta annak idején, hogy nem jó felé folynak a folyók Szibériában, meg kell a folyását fordítani. S belerokkant fél Szibéria.

Milyenek vagyunk mi? Törvényt hozunk. Hány törvényt hozott az ember az emberiség története során, hogy ki számít embernek? A fekete nem ember, másutt a fehér nem ember, a vágott szemű nem ember, a nő nem ember (még a magyar szóbeszéd szerint se: ember van meg asszony). Mindenféle törvényeket hozunk. Aztán mikor rádöbben az ember, hogy ezt rosszul csinálta, akkor meg arról hozunk törvényeket, hogy nincs törvény. Éppen most éljük ennek a szezonját. Mindenki maga állítja fel a maga törvényét, mindenki mindenre jogosult. Az Amerikai Legfelsőbb Bíróság egyik tagja, aki nemmel szavazott a legutóbb az új házasság-definícióra, amely szerint mindenki úgy házasodik, ahogy akar, férfi férfivel, nő nővel, mindenki mindenkivel, ezt a mondatot írta bele az egyet nem értésébe: mégis mit gondolunk magunkról, kik vagyunk mi? Mégis, kicsoda az ember, hogy egyszer megmondja, hogy ki az ember, máskor meg azt mondja: nem foglakozom vele!? Mindenki azt gondol erről, amit akar.

Kik vagyunk mi? – mutat rá Pál az athéniakra, minden hírnek, minden újságnak, minden logosznak magyarázó?! Kik vagytok ti, istenfélő athéni férfiak, kik vagyunk mi istenfélő, kegyes 21. századiak? Lám, megint csak magunkról beszélünk. Erre mondja az apostol: én pedig arról fogok nektek beszélni, akit valóban nem ismertek, holott őt ismeritek a legjobban! Mert azért nem ismeritek, mert mindig csak magatokról beszéltek. Istenkedők vagytok. De most úgy szólok hozzátok, mint gyermekekhez.

Csak azt a verset emelem ki, amelyről az elején szólottam: Isten emberek kezeitől nem tiszteltetik, mintha valaminek híján lenne, hiszen Ő ad mindenkinek életet, lehetet, mindent... Erről az Istenről beszélünk, aki Jézus Krisztusban testet öltött. A logosz, az ige emberré lett, rabszolga formáját vette föl és engedelmes volt mindhalálig, keresztfának haláláig. Mert ehhez a fordulathoz, ahhoz a megtéréshez, metanoiához, amiről az apostol beszél, nem elég csak gondolni egy újat. Ez halálos fordulat, ott kell hagyni az embernek saját önistenítő önmagát, ott kell hagyni istenpantheonját, ahol mindegyre önmagával találkozott, és azt a különös, borzalmas játékot játszotta, hogy a maga tenyéréből etette önmagát. Mit mond Pál? Miért gondoljátok, hogy Isten erre rászorulna, hiszen ő táplál mindeneket, ő hordoz mindeneket, ő ad mindennek mindeneket.

Forduljatok meg, térjete meg, kezdjete el Istenről beszélni! Kedves

21. századi keresztyének! Annyi minden röpül be az ablakunkon, s ha becsukjuk, beszívárog. Annyi minden jön be az életünkbe, annyi szorongással telik meg a 21. században a keresztyén emberek szíve! Halom, tudom, s nekem is olykor összeszorul a szívem. Mi lesz itt, mi lesz ezzel az újfajta romanitással, mi lesz ezzel az Újnyugattal, amelyben most élünk? Mi lesz ezzel a mindent fölfaló gondolkodással, amely nem tűr el semmit, ami másilyen? Mi lesz velünk, keresztyénekkkel, ha egyszer csak azt találjuk, hogy mi vagyunk a másilyenek? És közben látjuk, hogy mindeközben az ember csak önmagáról beszél. S amit elorzott Istentől, azt önmagára aggatja. Megfordítja a folyók folyását, kioltja a nap fényét, önmagából bálványt csinál, az életből halált, - pedig csak egy kis tisztást kérne magának e világon, hogy besüssön oda Isten áldó napfénye, ám félelmében és rettenetében és istenkedésében kiírt mindent és sivatagga teszi a világot.

Térjete meg! Beszéljete Istenről, nem magatokról, nem magunkról, nem a keresztyén kétezer éves kultúráról, a civilizációról, az értékekről meg azok halmazáról. Istenről beszéljete, akiről azt mondja Pál apostol itt az athéniaknak: ő teremtette a világot, mindazt, ami abban van, Ő mennynek és földnek Ura, kézzel csinált templomokban nem lakik. Római birodalomban nem lakik, Athénben nem lakik, Pax Romanában nem lakik, Pax Americanában nem lakik, Pax Sovieticában nem lakik, Pax Europeanában nem lakik, Budapesten sem lakik, a Bószörményi úton sem lakik, sem emberek kezeitől nem tiszteltetik, mintha valamiben szűkölködnék. Ő ad mindeneknek életet, lehetetet és mindent. Az egész emberi nemzetséget egy vérből teremtette, hogy keressék az Urat, ha talán kitapogathatnák, ha talán megtalálhatnák, holott bizony nincs messze egyikünkötől sem. Mert Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk.

Azt mondják a pszichológusok, hogy az emberi élet egyik ritka, de meghatározó élménye az úgynevezett ahá-élmény. A heuréka, amikor az ember vergődik, kínlódik, önmaga körül forog és egyszer csak kinyílik a szeme, és rádöbben arra, hogy van a megoldás: lám, így van a világ, így van a dolgok rendje, így van helyesen! Ahá! Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk. Ébredjete föl, testvérek, térjete meg, testvérek! Amíg csak magunkról beszélünk és magunkra aggatjuk azt, amit Istentől elorzotunk, addig csak magunkan maradunk. Pedig, igen, Őbenne élünk, mozgunk és vagyunk, Ő teremtett mindeneket, és Ő az – mondja az apostol – aki mindeneknek életet, lehetetet és mindent ad.

Ma jó napom van. Meg vagyok győződve, hogy az egykori bibliolvasó, aki oda írta e szavakat az Ige mellé, nem azért írta, mert egyébként jól érezte magát. Nincs ott dátum. Azért írta oda, hogy „ma jó napom van”, mert elhatolt a szívéig az apostol üzente. És akinek elhatol a szí-

vég, és megérintette szívét-lelkét az evangélium, az úgysem tud mást mondani: ma jó napom van. Istenben élünk, mozgunk és vagyunk! Térjete meg! Ámen

Imádkozzunk!

Könyörgünk, Mennyi Atyánk ezért az önmagába fordult embervilá-
gért, amely úgy tele tudja rakni életét bálványokkal, hamis istenekkel,
hogy már az igazi valóság nem is látszik. Könyörgünk, hogy add meg,
hogy szent evangéliumod által megforduljon és Hozzád térjen. Adj
nekünk ennek hirdetéséhez bátorságot és erőt. Kérünk, fordíts ben-
nünket azokhoz az embertársainkhoz, akiket a magát istenítő ember
félrelökött. Könyörgünk a betegekért és a gyengékért, az elesettekért,
a szűkölködőkért, a nincstelenekért, a hontalanokért. Könyörgünk a
mindenüktől megfosztottakért, akikre az ember, ha istenkedik, csak
borzongva és idegenkedve tekint.

Urunk, Te a mezítelenbe, az éhezőbe, a szomjúhozóba, a betegbe, a
fogolyba rejtetted el magadat és ott valóban föl is ismerhetünk és meg
is találhatunk, mert meztelen, beteg, fogoly, éhező és szomjúhozó nem
járhat az ember önmagának épített csodás szentélyeiben. De térítsd
magadhoz az embert, fordítsd magadhoz az istenkedőt, mert tudjuk,
akkor vagyunk boldogok, ha gyermekek vagyunk, akkor lehetünk bol-
dogok, ha Téged megismerünk, magunkhoz ölelünk és Veled, és csakis
Veled élünk örökké tartó boldogságban. Köszönjük, hogy evégre el-
küldötted Krisztusodat, benne föltártad igaz istenségedet, és az Ő ke-
resztje, feltámadása és dicsősége által hívsz bennünket most is. Hozzád
igyekszünk, fogadj be bennünket. Ámen

LEJEGYZTE: VÁSÁRHELYI PÉTER,
KIADJA: BUDAHEGYVIDÉKI REFORMÁTUS EGYHÁZKÖZSÉG
WWW.BUDAHEGYVIDEK.HU